

Cēsu novada ceļš uz aprites ekonomikas iedzīvināšanu

Piektdien, 1.martā, Cēsu koncertzālē norisināsies Vidzemes inovāciju nedēļas konference "Radīt labāk, lietot ilgāk – atkritumi kā resursi Latvijā!", kur tiks prezentēti arī Cēsu novada resursu un atkritumu plūsmas analīzes rezultāti. Pasākumā būs ieskats vairākos citos LIFE projekta "No atkritumiem uz resursiem" darba sadaļu tematos. Panēldiskusijās piedalīsies arī novada uzņēmēji un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji, meklējot labākos risinājumus aprites ekonomikas iedzīvināšanai.

Pētījums par novada resursu un atkritumu plūsmu balstās uz datu analīzi un intervijām ar novada uzņēmējiem. **Rezultāti rāda, ka galvenie izaicinājumi ilgtermiņai attīstībai un aprites ekonomikas iedzīvināšanai Cēsu novadā ir:**

- mežu, kā atjaunojama resursa, izmantošana, nepārsniedzot to atjaunošanās ātrumu;
- bioloģiskās lauksaimniecības veicināšana;
- attieksme pret derīgo izrakteņu izmantošanu ilgtermiņā;
- patēriņa dzīvesveida izraisītā sadzīves atkritumu daudzuma samazināšana.

Lai novads būtu finansiāli sekmīgs ilgtermiņā, liela loma ir iedzīvotāju apmierinātībai ar dzīvesvietu – uzmanība jāpievērš pakalpojumu pieejamībai un dzīves vides kvalitātes nodrošināšanai pagastos ārpus pilsētām.

Stingri pozitīvas iezīmes Cēsu novada aprites ekonomikā ir dažādu uzņēmumu jau

esošās darbības resursu izmantošanā, kur var runāt par praktiski bezatkritumu uzņēmumiem. Tas notiek kokapstrādes, lauksaimniecības un daļēji būvniecības nozarēs, kur galvenais resurss ir atjaunojams un dabisks – koksne un augu valsts produkti. Kamēr normatīvie akti vēl nav pielāgoti šīm darbībām, katra uzņēmuma finansiālie aspekti ir galvenais vadmotīvs resursu ekonomiskai izmantošanai. Īpaši būvniecības nozarē uzņēmējiem ir gatavi priekšlikumi normatīvo aktu un nozares politikas pielāgošanai ilgtspējīgākai saimniekošanai. Arī industriālās simbiozes un jaunu produktu ražošanā no agrākajiem atkritumiem, kas arvien vairāk kļūst par resursiem, Cēsu novads var lepoties ar vairākiem uzņēmumiem.

Šie ir galvenie secinājumi, kas izriet no aprites ekonomikas uzstādījuma – tās pamatnosacījumi ir balstīties uz dabīgo bioloģisko ciklu un iespējām, ko sniedz atjaunojamie resursi (meži, augsne, ūdens), un gādāt par šo resursu izmantošanu to atjaunošanās robežās. Savukārt tehnoloģiskajā ciklā jeb pārsvarā neatjaunojamo resursu izmantošanā ir jāveido salabojami, izjaucami, sadalāmi produkti, kas nesatur videi toksiskas vielas, līdz ar to sastāvdaļas būtu atkal laižamas aprītē. Tā kā neatjaunojamie resursi pasaulē izsīkst, tad ir jāsamazina to izmantošana.

LIFE projekta "No atkritumiem uz resursiem" komanda pateicas 51 atsaucīgam novada uzņēmējam, kuri sniedza vērtīgas intervijas par 38 uzņēmumu un trīs ķēdes uzņēmumu darbību aprites ekonomikas kontekstā. Pateicība arī projekta partneriem no ZAAO par datiem, kas atspoguļo novadā saražoto atkritumu apjomu un dažādas citas ar atkritumu jomu saistītas tendences.

Savukārt 2024.gadā projekta gaitā novadam tiks izveidota aprites ekonomikas ceļakarte, kuru iedzīvotāji, uzņēmēji un pašvaldības darbinieki varēs izmantot uzziņai, kā savā darbībā veicināt aprites ekonomiku. Nākošā, 2025.gada laikā, novada attīstības plānošanas dokumenti un citi normatīvi tiks papildināti ar aprites ekonomikas veicināšanai nepieciešamajiem aspektiem. Šajos turpmākajos divos gados ir paredzēta aktīva sadarbība ar dažādām iesaistītajām pusēm novadā, kā arī priekšlikumu izstrāde nepieciešamajām izmaiņām valsts līmenī, lai aprites ekonomikas iedzīvināšana novados būtu ērta un izdevīga.

Aicinām ar viedokli un/vai klātbūtni piedalīties dažādajos projekta "No atkritumiem uz resursiem" pasākumos!

LIFE integrētais projekts "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (LIFE Waste To Resources IP, LIFE20 IPE/LV/000014) tiek īstenots ar ES un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai autoru nostāju un viedokli, un ne vienmēr atspoguļo ES vai Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūras (CINEA) nostāju un viedokli. Ne ES, ne finansējuma piešķirējs nav atbildīgi par pausto saturu.